

**UCHWAŁA NR XXIII/137/16
RADY GMINY BRODNICA**

z dnia 30 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Brodnica na lata 2016-2020

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016r. poz. 446 i 1579) w związku z art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016r., poz. 546, poz. 960 i poz. 1245), Rada Gminy Brodnica uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Brodnica na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brodnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Violetta Sternicka - Twarogowska

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/137/16

Rady Gminy Brodnica

z dnia 30 grudnia 2016 r.

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY BRODNICA NA LATA 2016-2020

I. Wprowadzenie

„Zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)” - definicja zdrowia przyjęta przez Światową Organizację Zdrowia jest bardzo ważna i postępową, ponieważ nie poprzestaje na samym negującym ujęciu, że zdrowie jest brakiem choroby, ale bardzo mocno akcentuje, że zdrowie ma w sobie aktywny aspekt, którym jest dobrostan. Oznacza to, że w kwestiach zdrowia nie mamy jedynie koncentrować się na chorobach i próbach ich zwalczania, ale powinniśmy zwłaszcza koncentrować się na samym zdrowiu - na jego wzmacnianiu.

Zdrowie psychiczne jest nieodłącznym elementem zdrowia człowieka. Dostrzegając pilną potrzebę ochrony zdrowia psychicznego Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 4 sierpnia 2016 roku przyjęła Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (NPZ), w którym przedstawiła m.in. wykaz zadań w zakresie profilaktyki problemów zdrowia psychicznego. Celem strategicznym NPZ jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Niezwykle ważnym, trzecim celem tego programu jest profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa. Do realizacji tego celu wskazane są także samorządy gminne. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. (Dz. U. z 2016r., poz. 546) wskazuje organy administracji samorządowej jako odpowiedzialne za zapewnienie ochrony zdrowia psychicznego. Prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego należy do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego. Działania w tym zakresie mogą być wspierane m.in. przez stowarzyszenia, fundacje, inne organizacje oraz osoby fizyczne i prawne.

Program określa najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej Gminy Brodnica, wyznacza kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki zdrowotnej. W programie zawarta jest ogólna diagnoza sytuacji w zakresie zdrowia psychicznego, przedstawione zostały także propozycje planowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego.

II. Priorytety

Jako priorytety Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego uznane zostały obszary działania związane z:

1. Promocją zdrowia psychicznego i zapobieganiem zaburzeniom psychicznym;
2. Zapewnieniem osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i wsparcia;
3. Kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, zwłaszcza zrozumienia, tolerancji i życzliwości.

III. Diagnoza obszaru objętego Programem

Gminę Brodnica zamieszkuje według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. - 8009 mieszkańców, na dzień 31 października 2016r. - 8362 mieszkańców (w tym na pobyt stały 8106 i pobyt czasowy 256).

Na terenie Gminy Brodnica specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz poradnictwo w zakresie możliwości dostępu do świadczeń zdrowotnych, leczenia odwykowego oraz korzystania z różnego rodzaju wsparcia świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), które ściśle współpracują m.in. z Działem Poradnictwa Rodzinnego MOPS w Brodnicy, Policją czy Sądem.

Z informacji uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy wynika iż z pomocy społecznej w różnej formie w roku 2015 korzystało 324 rodzin. Do 30.09.2016r. udzielono wsparcia 287 rodzinom. W roku 2015 pod stałą opieką GOPS było 15 osób z zaburzeniami psychicznymi, zaś w roku 2016 pomocą i wsparciem objęto 24 osoby z zaburzeniami psychicznymi. Główne formy pomocy to: specjalistyczne usługi opiekuńcze, zasiłki stałe, celowe i celowe specjalne, opłaty za pobyt osób w Domu Pomocy Społecznej, poradnictwo i praca socjalna. W roku 2015 w DPS (w Chełmnie, Grudziądzu i Wichulcu) przebywały 3 osoby, z tego 2 z zaburzeniami psychicznymi, zaś w roku 2016 (w Chełmnie, Grudziądzu, Wichulcu i Brodnicy) 4 osoby, w tym 2 z zaburzeniami psychicznymi. Środki przekazane przez GOPS pochodzące z budżetu Gminy Brodnica do DPS wyniosły w roku 2015 – 55.921,00 zł, w roku 2016 – 73.648,68 zł. Działający Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w miarę swoich możliwości w różnej formie dla wszystkich mieszkańców, w tym także mającym problemy ze zdrowiem psychicznym. Z obserwacji wynika iż duża ilość osób mających problemy psychicznie nie korzysta z pomocy społecznej. Tak więc nie jest znana dokładniejsza liczba osób chorych psychicznie na terenie gminy.

Na terenie Gminy Brodnica działają 3 szkoły podstawowe, 1 filialna oraz 1 gimnazjum, które w ramach szeroko pojętej edukacji i promocji współpracują z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz Działem Poradnictwa Rodzinnego MOPS w Brodnicy. Działania w placówkach oświatowych prowadzone są przez pedagoga szkolnego oraz przez nauczycieli. Podejmowane działania obejmują m.in. kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnego dla zdrowia. Upowszechnia się wiedzę z zakresu walki ze stresem i zagrożeniami. Uczniowie biorą udział w różnych programach profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Na terenie naszej gminy nie funkcjonuje żaden ośrodek zdrowia.

Z danych statystycznych przedstawionych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego wynika, na podstawie przeprowadzonych badań, że u 3% mieszkańców Polski, w badanym przedziale wiekowym od 18 do 64 roku życia, wystąpił przynajmniej 1 epizod depresyjny, po oszacowaniu oznacza to ponad 760 tys. osób. Depresja jest chorobą ogólnoustrojową dlatego też istotne jest podejmowanie profilaktycznych działań zapobiegawczych, wczesne wykrywanie i leczenie. Zaburzenie te stanowią wysokie ryzyko popełniania samobójstw. W Polsce najczęściej leczonych było z powodu zaburzeń nerwicowych, z zaburzeniami nastroju (w tym depresje), z zaburzeniami impulsywnymi (w tym m.in. z zaburzeniami buntowniczymi, ADHD i z zaburzeniami zachowania), z zaburzeniami związanymi z używaniem substancji (z powodu nadużywania alkoholu i narkotyków). Zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania, słabe zdrowie psychiczne może wystąpić w każdym wieku. Osoby z zaburzeniami psychicznymi nierzadko są spychane na margines życia społecznego. Choroby psychiczne wciąż są negatywnie odbierane przez społeczeństwo. U większości osób występuje z tego powodu silny lęk przed dyskryminacją i napiętnowaniem, co prowadzi często do zatajania informacji o stanie zdrowia.

W 2016r. zadania w zakresie profilaktyki i zdrowia psychicznego - na terenie miasta Brodnicy wykonują:

1/ Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, która swoją opieką obejmuje dzieci i młodzież, ich rodziców, nauczycieli oraz szkoły jako instytucje szkolno-wychowawcze;

2/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które realizuje zadania Powiatu;

3/ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności;

4/ Dział Poradnictwa Rodzinnego MOPS w Brodnicy, który prowadzi różnorodne formy pomocy i wsparcia, w tym m.in. terapię indywidualną i grupową, konsultacje specjalistów, działalność profilaktyczną i edukacyjną, organizowanie kampanii profilaktycznych, prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie, pomoc prawna;

5/ Zakład Aktywizacji Zawodowej, który powstał przy Regionalnym Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego, a którego przedmiotem działalności jest m.in. zatrudnianie osób niepełnosprawnych, przygotowanie ich do pracy na otwartym rynku pracy chronionej;

6/ Środowiskowy Dom Samopomocy przy Brodnickim Centrum Caritas im. Biskupa Jana Chrapka, który jest ośrodkiem wsparcia dla osób niepełnosprawnych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z zaburzeniami psychicznymi;

7/ Warsztaty Terapii Zajęciowej, w których znajdują się m.in. osoby upośledzone umysłowo oraz chore psychicznie i zajmują się rehabilitacją społeczną i zawodową;

8/ Poradnia Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu w Brodnicy, która jest poradnią dla osób dorosłych;

9/ Specjalistyczny Gabinet Lekarski Wiesława Krajewska-Obertaniec.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego pomocy w powyższym zakresie udziela:

1/ Regionalny Szpital Specjalistyczny w Grudziądzu – Oddział Psychiatrii Dzieci i Młodzieży, który świadczy usługi w zakresie całodobowej hospitalizacji dzieci i młodzieży i zajmuje się diagnostyką i terapią chorób;

2/ Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. dra Józefa Bednarza w Świeciu, który jest najstarszym szpitalem psychiatrycznym w Polsce;

3/ Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Psychiatrycznego w Toruniu, którego celem jest zapewnienie nowoczesnej opieki psychiatrycznej dla wszystkich grup wiekowych;

4/ Klinika Psychiatrii - Szpital Uniwersytecki Nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza w Bydgoszczy, która prowadzi leczenie w szerokim zakresie zaburzeń i chorób psychicznych, udziela porad interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych, prowadzi diagnostykę i leczenie w trybie ambulatoryjnym, a także w ramach leczenia środowiskowego. Ponadto lekarze Kliniki Psychiatrii wykonują konsultacje specjalistyczne na rzecz szpitala.

IV. Określenie celów

Określa się następujące cele:

1. Cel główny:

Ochrona i promocja zdrowia psychicznego oraz zapobieganie zaburzeniom psychicznym;

2. Cele szczegółowe:

2.1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, w tym: kształtowanie przekonań, postaw, zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;

2.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w tym realizacja różnorodnych działań zapobiegania problemom zdrowia psychicznego;

2.3. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym poprzez:

a) upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego,

b) skoordynowanie różnych form opieki i pomocy oraz monitorowanie działań.

V. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania programu będą środki własne Gminy Brodnica przeznaczone na zdrowie oraz środki realizatora zadań - GOPS (w tym: środki własne, środki z budżetu państwa, środki pozabudżetowe, w tym m.in. środki pozyskane w ramach różnych programów).

VI. Wskaźniki monitoringu

Wskaźnikami monitoringu będą:

1. liczba przeprowadzonych programów i działań oraz przedsięwzięć profilaktycznych,

2. liczba osób, którym udzielono pomocy.

VII. Podmioty uczestniczące bezpośrednio w realizacji Programu

W realizacji programu uczestniczą następujące podmioty:

- Gmina Brodnica (Urząd Gminy – Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia),

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Szkoły, których organem prowadzącym jest Gmina Brodnica,

VIII. Partner Programu

Partnerem programu, zgodnie z zawartą umową i corocznie podpisywanym porozumieniem, będzie Gmina Miasta Brodnica (wyznaczona jednostka realizująca zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii).

VIII. Sprawozdawczość

Wójt Gminy Brodnica zarządzeniem powoła zespół ds. realizacji Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, który corocznie będzie koordynował i monitorował jego wykonanie. Stosowne informacje z realizacji wykonanych zadań przekazywać będzie Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia - w wyznaczonym terminie do Ministerstwa Zdrowia lub wskazanego przez Ministra podmiotu, a także raz do roku, po przekazanym sprawozdaniu do Ministerstwa Zdrowia, informacja z realizacji Programu będzie składana do Rady Gminy Brodnica.

IX. Zestawienie tabelaryczne celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych za realizację Programu oraz terminów ich realizacji

Cele i zadania	Podmioty odpowiedzialne	Termin realizacji
Cel główny: Ochrona i promocja zdrowia psychicznego oraz zapobieganie zaburzeniom psychicznym.		
Cel szczegółowy: Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, w tym: kształtowanie przekonań, postaw, zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.		
1. Organizowanie prelekcji, pogadanek, szkoleń, spotkań itp. z udziałem specjalisty z zakresu zdrowia psychicznego.	Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia UG Brodnica, szkoły	2017-2020
2. Zakup literatury, poradników, filmów edukacyjnych itp. dot. zdrowia psychicznego.	Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia UG Brodnica, Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce	2016-2020
3. Podniesienie świadomości środowiska lokalnego na temat promocji zdrowia psychicznego. 4. Kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego. 5. Rozwijanie różnorodnych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, zagrażających zdrowiu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce	2017-2020
Cel szczegółowy: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w tym realizacja różnorodnych działań zapobiegania problemom zdrowia psychicznego.		
Kierowanie na badania dzieci oraz młodzież, u których występują zaburzenia zachowania oraz istnieje zagrożenie wystąpienia zaburzeń psychicznych do specjalistycznych poradni w tym zakresie.	szkoły	2017-2020
Porady i konsultacje dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły	2017-2020
Zapewnienie wsparcia i leczenia umożliwiającego ludziom chorym psychicznie pełne uczestnictwo we	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2017-2020

wszystkich aspektach życia społeczności.		
Organizowanie terapii zajęciowej, warsztatów, lekcji itp. które mają na celu ogólne usprawnienie, rozwijanie umiejętności obejmujących czynności życia codziennego, poprawę kondycji psychicznej i fizycznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły	2017-2020
Cel szczegółowy: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym poprzez:		
Współpraca ze służbami opieki psychiatrycznej na terenie powiatu oraz z lekarzem rodzinnym.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2017-2020
a) upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,		
Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, poradnictwa i pracy socjalnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2017-2020
b) skoordynowanie różnych form opieki i pomocy oraz monitorowanie działań.		
1. Powołanie lokalnego zespołu koordynującego i monitorującego realizację Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Wójt Gminy Brodnica	2017
2. Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Powołany Zespół do Koordynacji i Monitorowania	2017-2020